

19 mars 2014

Rikskontrollen är en del av riksdagens kontrollmakt och medverkar till demokratisk insyn och effektiv förvaltning genom oberoende granskning av statlig verksamhet.

Omställningen av försvaret har inte varit tillräckligt tydlig och transparent

En granskning från Rikskontrollen visar att riksdagen inte har fått tillräckligt tydlig information om Försvarsmaktens omställning och vad denna innebär för förmågan.

Rikskontrollen har granskat hur Försvarsmakten har förändrats genom de tre senaste försvars- och inriktningsbesluten 2000, 2004 och 2009. Granskningen visar att det, trots att det har informerats om förändringarna, finns brister när det gäller tydlighet och transparens. Ett skäl är att målen och kraven som ligger till grund för omställningen har varit breda och öppna för tolkning, vilket gör uppföljning svårt.

Trots de stora förändringar som genomförts har regeringen bara i begränsad utsträckning följt upp omställningen. Det är därför svårt att få en samlad bild av Försvarsmaktens förändring. Nya försvarsbeslut har fattats utan att regeringen säkerställt att tidigare försvarsbeslut har följts upp tillräckligt.

Regeringens bedömning av Försvarsmaktens förmåga har enligt Rikskontrollen på flera sätt varit tveksam. Eftersom regeringen inte jämför med tidigare år blir bedömningen svår att förhålla sig till. Regeringen och Försvarsmakten har också i ökad utsträckning hänvisat till om myndigheten har löst årets uppgifter, vilket bara delvis ger svar på frågan om Försvarsmakten lever upp till ställda krav i stort. – Regeringen bör göra målen för försvaret och kraven på förmåga tydligare. Informationen som lämnas till riksdagen bör också bli tydligare så att det i högre grad går att göra jämförelser från år till år, säger rikskontrollör Jan Landahl.

Enligt Rikskontrollen har det genom de tre försvars- och inriktningsbesluten under 2000-talet skett en gradvis förskjutning i inflytande från riksdagen till regeringen. Riksdagens beslut har varit övergripande och lämnat stort utrymme för regeringen att styra Försvarsmakten. Konsekvensen är att det blir svårare att på ett tydligt sätt redovisa och följa upp riksdagens beslut, vilket även gör det svårare för riksdagen att värdera Försvarsmakten och dess förmåga.

Bakgrund: Försvarsmaktens omställning har handlat om att förändra försvaret från ett invasionsförsvar till ett insatsförsvar samt om hur Försvarsmakten ska vara utformad och vilket uppdrag myndigheten ska ha. Det har inneburit såväl avveckling av förband och annan rationalisering, som utveckling och förnyelse. Vidare har Försvarsmaktens personal- och materielförsörjning förändrats, liksom dess logistik.

Rapporttitel: Försvarsmaktens omställning (RiR 2014:4)

Rapporten kan hämtas och beställas på www.riksrevisionen.se

Rikskontrollör: Jan Landahl

Projektledare: Johan Ågren, 08-5171 40 53

Pressekreterare: Pernilla Eldblom, 08-5171 42 00